

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság előtt ... ügyvéd által, majd a másodfokú eljárásban ... ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - ... ügyvéd (fél címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. december 1. napján kelt 6.P.22.332/2012/122. számú ítélete ellen az alperes részéről 123. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint a felperes részéről Pf/3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - a felperesnek 80.000 (Nyolcvanezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 611.800 (Hatszáztizenegyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási és csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes feleségét 2011. május 24-én hajnalban heves görcsös hasi fájdalmai miatt mentővel szállították az alperesi egészségügyi intézménybe, ahol az elvégzett vizsgálatok mechanikus bélelzáródást igazoltak, emiatt szoros megfigyelés mellett konzervatív kezelést kezdtek. Másnap, 2011. május 25-én 18 óra 16 perckor hasi röntgen felvételt készítettek és ultrahangvizsgálatot végeztek. Május 26-án 9 óra 5 perckor hasfeltárási műtétet hajtottak végre, amelynek során a bélelzáródást megszüntették. A műtét utáni napon a beteg zavartsága miatt pszichiátriai konzílium történt. 2011. május 28-án hajnalban a hasfalán gyulladáshoz vezető szövődményt észleltek, a sebszélek nekrotizáltak voltak, ezért aneszteziológiai konzílium után a betegnél újabb hasfeltárási műtétet végeztek, amelynek során a bélelzáródást és a bélvérzés elzáródását diagnosztizálták. A kiterjedt bélelzáródást az élettel összeegyeztethetetlennek tartották, ezért a hasfalat zárták, a beteget az intenzív osztályra helyezték, ahol 2011. május 28-án 9 óra 10 perckor elhunyt. A boncolás a halál okaként a gyulladáshoz vezető okok következményeként fellépett általános vérmérgezést állapította meg.

A felperes módosított keresetében 15.000.000 forint nem vagyoni, továbbá 147.537 forint vagyoni kára megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Állítása szerint az alperes három mulasztása vezetett felesége halálához. Hivatkozása szerint ugyanis az első műtétet az alperes késedelmesen végezte el, ezzel okozati összefüggésben alakult ki a halálhoz vezető okokból kiváltó bakteriális fertőzés.

Ezen túlmenően az alperes a szakmai szabályok ellenére közvetlenül a műtétet megelőzően, valamint a műtétet követően elmulasztotta a széles spektrumú antibiotikum alkalmazását. Harmadsorban arra hivatkozott, hogy a második műtét során az operáló orvos tévesen állapított meg bélelhalást, amely miatt az életmentő műtéti beavatkozást nem végezték el, ezzel feleségét a túlélés esélyétől fosztották meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Előadása szerint a sebészeti osztályra sürgősséggel felvett betegen elvégzett vizsgálatok nem teljes és nem destruktív bélelzáródás gyanúját vetették fel, ezért konzervatív kezelést kezdtek, amely átmenetileg eredményesnek bizonyult, majd ismét romlott a beteg állapota. A felvételt követően 2 nappal műtétet végeztek, amelynek során az összenövések oldása megtörtént, ezt követően a beteget a szakma szabályainak megfelelően obszerválták. Előadta, hogy a műtét után 48 órán belül észlelték a beteg állapotromlását, azonnal beavatkoztak, de az élettel összeegyeztethetetlen súlyos eltérést találtak. Kiemelte: amennyiben elfogadható, hogy az első műtét elvégzésére nem megfelelő időben került sor, az okozati összefüggés az alperes mulasztása és a beteg halála között akkor sem állapítható meg, ugyanis a szakvélemények szerint a betegnek ebben az esetben sem volt semmilyen esélye a túlélésre.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.147.537 forintot és ezen összegből 6.000.000 forint után 2011. május 28. napjától, míg 147.537 forint után 2011. június 20. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a 920.032 forint feljegyzett illetéket és a 425.550 forint szakértői költséget az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 283.700 forint szakértői költséget, míg rendelkezése szerint a felek a perrel felmerült költségeiket ezt meghaladóan maguk viselik.

Határozata jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes hozzátartozója az alperes ellátása során meghalt, a felperest ezáltal kár érte, sérült a teljes családban éléshez fűződő joga. Az alperes annak bizonyításával menthette ki magát a kártérítő felelősség alól, amennyiben a felperes feleségének ellátása során az elvárható gondossággal járt el. Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt szakértők - írásban és szóban is kiegészített - véleménye és a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy már a 2011. május 24-én 13 óra 55 perckor elvégzett UH vizsgálat felvetette a bélelzáródás lehetőségét, az ugyanakkor elvégzett hasi röntgen megerősítette a diagnózist, amelyet követően az alperes konzervatív kezelést alkalmazott, amely eredménytelennek bizonyult. A perben kirendelt orvosszakértő véleménye figyelembevételével úgy foglalt állást, hogy a szakmai szabályok alapján a május 25-én 18 óra 16 perckor elvégzett hasi UH vizsgálatról - amely ugyancsak bélelzáródást mutatott - számított 12 órán belül műtétet kellett volna végezni a bélelzáródás megszüntetése érdekében. Kiemelte, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben orvosszakértőként kirendelt ... véleménye az volt, hogy már május 24-én felállítható volt a diagnózis, még aznap el kellett volna végezni a műtétet, de ennek legkésőbb május 25-én reggel meg kellett volna történnie. Ennek ellenére az első műtétre május 26-án 9 óra 05 perckor került sor, ezért megállapítható, hogy a május 25-én 18 óra 16 perckor végzett vizsgálat időpontjához képest is több, mint 12 óra telt el a műtét elvégzéséig, amely késedelem a szakmai szabályok megszegését jelenti. Az elsőfokú bíróság ezt követően vizsgálta, hogy az alperes késedelme és a beteg halála között fennáll-e az okozati összefüggés. Kiemelte: a perben kirendelt szakértő és ... szakértő véleménye abban megegyezett, hogy a fertőzés legvalószínűbb oka a *Clostridium perfringens* baktérium volt. Jelentőséget tulajdonított a perben kirendelt szakértő azon megállapításának, amely szerint az adekvát műtét késedelem nélküli elvégzése csökkentette volna a nem bizonyítható, de valószínűsíthető bélfaon keresztül történő bakteriális invázió kockázatát. Lényegesnek tartotta ...

azon megállapítását, amely szerint a *Clostridium perfringens* exotoxint termel, amely az egész szervezet mérgezését okozza, ez pedig a belek ellátó erek összehúzását hozza létre azt a látszatot keltve, mintha érelzáródás történt volna. Az érelzáródás pedig olyan képet mutat, mintha bélhalál lenne, utóbb azonban az összehúzódnak oldódik, ezért nem találtak a boncolás során bélhalált. A szakértő ezáltal feloldotta a második műtét során tapasztaltak és a boncoláskor látott kép közötti ellentmondást. Utalt arra is, hogy ... szakértő megállapítása szerint minden órának jelentősége van a kórokozók szaporodása tekintetében; minél több idő telik el, annál vékonyabb lesz a bélfal és annál inkább áteresztővé válik. Véleménye szerint, amennyiben legkésőbb május 25-én reggel elvégezték volna a műtétet, akkor nagy valószínűséggel ki sem alakult volna a kórkép, arra is figyelemmel, hogy ebben az esetben a baktérium nem tudott volna elszaporodni a bélben. Mindezen megállapítások összevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az okozati összefüggés fennáll az első műtét késedelmes elvégzése és a beteg adott időpontban bekövetkezett halála között. Nem állítható, hogy a korábban elvégzett első műtét esetén bizonyosan nem következett volna be a végzetes eredmény, azonban a kártérítő felelősség fennállásához elegendő annak bizonyítása, hogy a betegnek esélye lett volna a fertőzés elkerülésére vagy arra, hogy az enyhébb mértékű legyen, így végső soron esélye lett volna az életben maradásra. Az elsőfokú bíróság az esély mértéke kapcsán úgy foglalt állást, hogy a szakmai szabály ugyan legfeljebb 12 órában határozza meg a műtét elvégzésének határidejét, ez azonban nem jelenti egyben azt is, hogy önmagában ennek megtartása az elvárható gondosság követelményének megfelel. Az adott esetben az alperes sem hivatkozott olyan okra, amely indokolta volna a műtét további halasztását. Az alperes akkor járt volna el az elvárható gondossággal, ha a május 25-én 18 óra 16 perckor elvégzett vizsgálatok eredménye alapján a lehető legrövidebb időn belül elvégezte volna a bélezáródás oldása érdekében a műtétet. Az alperes magatartásának felróhatóságát támasztja alá az a körülmény is, hogy ... szakvéleménye szerint a rendelkezésre álló vizsgálati eredmények ismeretében legkésőbb már május 25-én reggel el kellett volna végezni a műtétet. Az elsőfokú bíróság így arra a következtetésre jutott, hogy a betegnek a műtét korábbi elvégzése esetén arra is esélye lett volna, hogy a végzetes kórkép ne alakuljon ki, de arra mindenképpen, hogy kevésbé súlyos fertőzés jöjjön létre. Így az állapítható meg, hogy a betegnek reális, értékelhető esélye lett volna a halál adott időpontban való bekövetkezésének elkerülésére. Utalt arra, hogy bár a perben kirendelt szakértő többször úgy foglalt állást, hogy nem áll fenn okozati összefüggés az első műtét késedelmes elvégzése és a beteg halála között, e véleményét azonban arra alapította: nem igazolható, hogy amennyiben korábban végzik el az első műtétet, úgy nem alakul ki a bélhalál. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság ugyanakkor figyelembe vette, hogy nem indokolt tényként kezelni a generalizált bélhalált, egyrészt mert a boncolás során ennek nem volt nyoma, másrészt ... előzőekben kifejtett magyarázata szerint a második műtét során talált bélhalál csak látszólagos volt. Rámutatott: további szakmai mulasztásként értékelhető az infektológus szakkonzultáns véleménye szerint, hogy a műtétet megelőzően és azt követően is szükséges lett volna antibiotikum alkalmazása, ami nem történt meg, e tekintetben azonban a károsodással való okozati összefüggés nem állapítható meg, ugyanis a profilaxis során általában alkalmazott antibiotikum kombináció hatástalan a ritkán előforduló *Clostridium perfringens*szel szemben. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy bár az infektológus szakkonzultáns véleménye szerint a betegnek optimális esetben sem volt semmilyen esélye a túlélésre, ugyanis a teljes bélrendszert érintő bélhalál az élettel összeegyeztethetetlen volt, ez az álláspont azonban csak abban az esetben lett volna helytálló, amennyiben a beteg állapotát a fertőzés megtörténtétől vizsgáljuk. Az előzőekben kifejtettek szerint azonban az elsőfokú bíróság éppen amiatt látta megállapíthatónak az alperes kártérítő felelősségét, mert nem az elvárható gondossággal választotta meg az első műtét időpontját, lehetővé téve ezzel a késlekedéssel a súlyos fertőzés kialakulását. Az elsőfokú bíróság azért alapította döntését ... szakvéleményére, mert az esettel kapcsolatban készült összes szakvélemény közül ez volt az egyetlen, amelyik feloldotta azt az ellentmondást, amely a második műtét során talált kép és a boncolás eredménye között feszült. Az

elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló adatok és körülmények mérlegelése alapján a felperes által követelt nem vagyoni kár összegét eltúlzott mértékűnek ítélte. A felperes által elszenvedett hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozására - figyelemmel a felperes életkorára és a károkozás időpontjára is - 6.000.000 forint kártérítést tartott alkalmasnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte, másodlagos kérelme az eltúlzott összegű nem vagyoni kártérítés 3.000.0000 forintra történő leszállítására irányult. Kiemelte, hogy a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő ... közigazgatási eljárásban készült írásbeli szakvéleményével szemben következetesen képviselte azt az álláspontot, miszerint a késedelmesen elvégzett műtéti beavatkozás, a bélelzáródás megoldása nem áll okozati összefüggésben a felperes feleségének adott időpontban bekövetkezett halálával, ... a két szakértő egyidejű meghallgatása során is fenntartotta megindokolt véleményét, és a szakértői meghallgatás után a szakvélemény még két alkalommal írásban kiegészítésre került, illetőleg az eljárásba bevont infektológus szakértő is úgy foglalt állást, hogy a betegnek a leoptimalisabb esetben sem lehetett semmi esélye a túlélésre. Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére alapította ... szakvéleményére az ítéletét, hogy szakértőként nem rendelte ki, így felperesi indítványra a tárgyaláson történő meghallgatása sem volt jogszerű. Az általa történő szakvélemény adásnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 183/A. § (1)-(2) bekezdései alapján sem álltak fenn a feltételei, és a szakértő tanúként történő meghallgatásának sem volt helye. Kiemelte, hogy a perbeli esetben a kirendelt szakértő egyértelműen, az összes kiegészítő kérdés és észrevétel nyomán is rögzítette az okozati összefüggés hiányát igazságügyi orvosszakértői szempontból, így ennek alapján a szakvéleményt az elsőfokú bíróság a bizonyítékok szabad mérlegelésére vonatkozó értékelésének és meggyőződése szerinti elbírálásának korlátját képező orvosi szakmai kompetenciája hiányában nem tekinthette volna aggályosnak, és megalapozottan nem juthatott volna az abban foglaltakkal ellentétes következtetésre.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét 9.000.000 forintra kérte felemelni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összecszerűségének meghatározása során nem értékelte kellő súllyal, hogy a középkorú 57 éves felperest felesége 52 éves korában hagyta magára, így azokat az évtizedeket nem tölthetik együtt, amikor egész életük munkájának gyümölcsét, a gyermeknevelés feladatát teljesítve, terhek és gondok nélkül élvezhették volna. Nem értékelte kellő súllyal az elsőfokú bíróság azt sem, hogy a feleségével 40 évvel a halála előtt ismerkedtek meg, és 35 évet töltöttek harmonikus házasságban. Új párkapcsolat kialakítására sem szándéka, sem ereje nincsen, üresen, kiábrándultan telnek a mindennapjai. Utalt arra is, hogy a felesége korai halálát követő súlyos gyász negatív irányú mentális változásokat okozott, ennek okán kimaradt a családi élethelyzetek pozitív megéléséből. Érvelése szerint azt, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege nem áll arányban az általa elszenvedett személyiségi jog immateriális sérelmekkel, jól mutatja, hogy a megítélt összeg egy átlagos méretű panellakás vételárának harmadát teszi ki, illetőleg hozzávetőlegesen 2 évi átlagfizetéssel ér fel.

A felperes fellebbezési ellenkérelme - a saját csatlakozó fellebbezésében foglaltakon túl - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az alperes eljárási hivatkozása ... szakvéleménye kapcsán alaptalan, a szakvéleményt ugyanis az elsőfokú eljárásban a felperes a peranyaghoz csatolta, azt az elsőfokú bíróság ismertette, az alperesnek a szakvélemény megismerésére és észrevételezésre is lehetősége volt. Tekintettel arra, hogy az orvosi kérdések a közigazgatási eljárásban és a polgári perben azonosak voltak, ezért ... szakvéleménye a polgári perben hozott ítélet alapjául szolgálhatott mind eljárásjogi, mind tartalmi értelemben. Az elsőfokú

bíróságnak nem pusztán ... szakvéleményét kellett értékelnie, hanem azt össze kellett vetnie a ... szakértőtől származó szakvéleménnyel. Az elsőfokú bíróság ezen összevetési, mérlegelési tevékenységéről az ítéletben megnyugtató módon számot adott, és eljárásjogilag ugyancsak helyes volt ezen okból ... és ... szakértők együttes szóbeli meghallgatása, ahogy ... kompetenciája is megfelelő volt, tekintettel arra, hogy rendelkezik sebészeti szakvizsgával. Összességében ugyan elmondható, hogy bár a két szakértő a sürgős sebészi beavatkozás időpontját eltérően határozta meg, a késedelmet azonban - mindkét időponttól számítva - mindkét szakértő megállapította, és az okozati összefüggést együttes meghallgatásuk alkalmával egyező álláspontra jutva megállapíthatónak véleményezték. E szerint, ha a késlekedés nem lett volna, úgy a fertőzésre nem került volna sor, az általános vérmérgezéses állapot elmaradt volna, és felesége ma is élhetne.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes 9.000.000 forintot meghaladó nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló követelését elutasító rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett [rég. Pp. 228. § (4) bekezdés]. Ezt a rendelkezést a Fővárosi Ítéltábla felülbírálata nem érintette.

A felperes fellebbezése, és az alperes csatlakozó fellebbezése egyaránt megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság hiánytalanul felderítette a tényállást, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért okfejtését - annak szükségtelen megismétlése nélkül - csupán a fellebbezésre és a csatlakozó fellebbezésre figyelemmel egészíti ki a következőkkel.

Az alperes fellebbezésében vitatta, hogy kártérítő felelősségének jogalapja fennállna. Az elsőfokú bíróság azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló mérlegelésével következtetett arra, hogy a felperes kára - felesége halála - az alperes mulasztásával okozati összefüggésben következett be.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt rámutat, az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ... szakvéleményét jogsértő módon értékelte a perben. Kétségtelen, hogy a felperes felesége halálának ügyében indult közigazgatási eljárásban kirendelt ... igazságügyi szakértő véleménye perbeli felhasználhatóságának alapját nem az alperes fellebbezésében hivatkozott régi Pp. 183/A. §-a teremtette meg, a törvény ezen szakasza ugyanis a nemperes eljárásban kirendelt - az igazságügyi szakértő kirendelésére jogosult a bíróság a 2005. évi XLVIII. törvény rendelkezései szerint, illetve a közjegyző is a 2008. évi XLV. törvény szabályai alapján - igazságügyi szakértő által adott szakvéleménynek az esetleg a szakvélemény kézhezvételét követően megindított perben történő felhasználhatóságát szabályozza. Ugyanakkor a más eljárásban kirendelt szakértő véleményének felhasználhatósága kapcsán egységes a jogalkalmazói gyakorlat abban, hogy a bíróság felhasználhatja azonos tényállás mellett, azonos szakkérdésre a más ügyben beszerzett szakvéleményt is, feltéve, hogy azt a tárgyalás anyagává teszi és a felek a szakvéleményt megismerik. A Fővárosi Ítéltábla ebben a körben utal arra is, hogy a Kúriának „A szakértői bizonyítás a bírósági eljárásban” tárgyú joggyakorlat-elemző csoportjának 2014. december 19-ei összefoglaló véleménye arra az álláspontra helyezkedett, hogy az észszerű időn belül történő befejezés követelményével ellentétes lenne, ha az azonos tényállás mellett, de más perben beszerzett szakértői vélemény szakvéleményként nem lenne felhasználható. A perbeli esetben - amely nem vitásan azonos tényállás mellett, azonos szakkérdésre kereste a választ - mindkét garanciális feltétel teljesült, az elsőfokú bíróság az irat ismertetésével az eljárás anyagává tette ... szakvéleményét, azt a felek megismerhették, arra a régi Pp. 180. § (3) bekezdése értelmében észrevételeket tehettek, a szakértőnek a tárgyaláson a régi Pp. 182. § (2) bekezdése alapján kérdéseket intézhettek. Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben így nem volt akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a régi

Pp. 206. § (1) bekezdése alapján ... szakvéleményét és a perben kirendelt szakértő véleményét egyaránt értékelje a tényállás megállapítása során.

Nem követett el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő és ... szakvéleménye között feszülő ellentmondást a szakértők együttes meghallgatásával kísérelte meg feloldani a régi Pp. 183. § (2) bekezdése megfelelő alkalmazásával. A szakértők együttes meghallgatása eredményre vezetett, az alperes kártérítő felelőssége jogalapja fennállásának eldöntése kapcsán döntő jelentőséggel bíró szakkérdésekben a szakértők egységes álláspontra jutottak. Azt az alperes sem vitatta fellebbezésében, és a szakértők is egyetértettek abban, hogy a felperes feleségénél a mechanikus ileus kórisméje legkésőbb 2011. május 25-én a 18 óra 16 perckor elvégzett hasi röntgen és UH vizsgálatot követően biztossá vált, ehhez képest az alperesnek szinte azonnal, de legkésőbb 12 órán belül meg kellett volna operálnia a beteget. Így az a körülmény, hogy az első műtetre csak 2011. május 26-án reggel 9 óra 5 perckor - legalább 3 órás késedelemmel - került sor, egyértelműen a szakmai szabályok és az orvostól elvárható gondosság megsértéseként értékelhető.

Az alperes alapvetően arra alapította fellebbezését, hogy e szakmai mulasztása és a felperes feleségének halála között - a perben kirendelt szakértő véleménye által alátámasztott módon - nincs okozati összefüggés. Az elsőfokú bíróság azonban a rendelkezésére álló, részben ellentmondásos peradatok helytálló mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az első műtét korábbi elvégzése esetén a felperes feleségének értékelhető esélye lett volna arra, hogy a végzetes kórkép ne alakuljon ki, illetőleg kevésbé súlyos fertőzés lépjen fel. Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a szakértők személyes meghallgatásuk során egyetértettek abban (81. sorszámú jegyzőkönyv 4-5. oldalak), hogy amennyiben az első műtetre korábban kerül sor, akkor a *Clostridium perfringens* baktériumok nem juthattak volna át a bélfalon, és nem szaporodhattak volna el a hasüregben, és ebben az esetben a felperes feleségének értékelhető esélye lett volna a fertőzés túlélésére. Kétségtelen, hogy ... többször kifejtette a per során, hogy a felperes feleségének halála és a késedelmesen elvégzett műtét között nem áll fenn okozati összefüggés, mert nem igazolható, hogy a korábban elvégzett műtét esetén nem alakul ki bélhalál, illetőleg ... infektológus szakkonzultáns is úgy nyilatkozott, hogy a felperes feleségének a legoptimálisabb esetben sem lehetett esélye a túlélésre. E megállapításokkal szemben az elsőfokú bíróság ugyanakkor helytállóan tulajdonított jelentőséget annak, hogy ... részletesen megindokolt, meg nem cáfolt véleménye szerint a második műtét során észlelt bélhalál látszólagos volt, éppen a baktérium fertőzés miatt mutatott megtévesztő képet, így nem lehet a generalizált bélhalált a felperes feleségének halála és az alperesi felróható magatartás közötti okozati összefüggést kizáró tényként kezelni. Az infektológus szakkonzultáns véleménye pedig azért relativizálható, mert az arra az esetre vonatkozott, amikor a *Clostridium perfringens* okozta fertőzés már kialakult, az előzőekben kifejtettek szerint azonban a korábban elvégzett műtét éppen arra adott volna esélyt, hogy a fertőzés ne, vagy ne ilyen súlyossággal alakuljon ki. A Fővárosi Ítéletábra hangsúlyozza, hogy az alperes a kártérítő felelősség alól azzal nem mentheti ki magát, hogy felróható mulasztása hiányában is, bekövetkezhett volna a felperes feleségének halála. Mentésüléséhez annak igazolására lett volna szükség, hogy felróható mulasztása hiányában is bizonyosan bekövetkezett volna a káresemény. Az előzőekben kifejtett szakértői nyilatkozatok alapján azonban az állapítható meg - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt -, hogy a korábban elvégzett műtét esélyt teremtett volna a felperes feleségének a fertőzés túlélésére, a kárfelelősség szempontjából releváns okozati összefüggés ugyanis nem csupán direkt és közvetlen lehet: az is megalapozza a felelősséget, ha az alperes mulasztása folytán csak az esélyét veszítette el a felperes felesége annak, hogy sorsa másként alakuljon.

Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést a felperes vagyoni és nem vagyoni kárigényének ténybeli megalapozottságára, az alperes kártérítő felelőssége fennálltára; amennyiben az alperes a mechanikus bélelzáródást kellő időben műtéti úton megoldotta volna, úgy nagyobb esély lett volna arra, hogy a felperes feleségénél *Clostridium perfringens* fertőzés ne alakuljon ki, és kisebb eséllyel következett volna be a halála.

A Fővárosi Ítéletábrla a továbbiakban az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálata során azt vizsgálta, hogy a felperest megillető nem vagyoni kártérítés arányban áll-e a hasonló ügyekben megítélt kártérítések összegével.

A káresemény bekövetkeztekor hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

Tény, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a pénzbeli kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

Az elsőfokú bíróság a kár bekövetkezésének az időpontjára is tekintettel a nem vagyoni kártérítés összegét mindezen elveket megfelelően figyelembe véve határozta meg. Kétségtelen, hogy a felperesnek át kellett élnie a szeretett felesége váratlanul bekövetkező elvesztéséből eredő fájdalmat. A több évtizednyi ismeretség, illetőleg házasság után a házastárs halála által kiváltott gyászreakció olyan nagymérvű pszichés megterhelés, amelynek az átélése önmagában - a gyászreakció normális lefolyása esetén is - megalapozza a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét. Ugyanakkor a felperes - tanúk vallomásaival igazolt - pszichés megterhelésére és mindennapi életének a hátrányos megváltozására figyelemmel nem tekinthető sem eltúlzottnak, sem túlzottan alacsonynak, a részére megállapított 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, az arányban áll a hasonló ügyekben megítélt kártérítések összegével. A felperes csatlakozó fellebbezésében, illetőleg az alperes fellebbezésében foglaltak alapján nem merült fel olyan ok, tény vagy körülmény, amely alapot adhatna a nem vagyoni kártérítés összegének módosítására.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéletábrla a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit - a régi Pp. 254. § (3) bekezdése szerint - helyes indokaira utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is irányadó régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében az eredménytelenül fellebbező alperes - az ugyancsak eredménytelen felperesi csatlakozó fellebbezésre is figyelemmel - köteles megfizetni a felperes részére a jogi képviselte ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költséget. Ennek összegét a Fővárosi Ítéletábrla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5), (6) bekezdései alapján a tényleges ügyvédi tevékenység munka- és időigényességére figyelemmel, mérlegeléssel állapította meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése

szerint hozzáadódik az áfa.

Az alperes személyes illetékmentességére, és a felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel az Itv. 46. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint a le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2018. május 11.

. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró